

RELATORIA SESSIÓ CURES I ATENCIÓ A LES PERSONES (ESTRATÈGIA 20-30)

Assistents:

Ester Vidal, Direcció de Serveis d'Economia Cooperativa, Social i Solidaria i Consum
Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local Ajuntament de Barcelona
Albert Huerta, Vector 5 SCCL
Jordi Vinaé, Cos Salut SCCL
Tomàs Llompart, Gerència Suara SCCL
Laia Grabulosa, Confederació del Tercer Sector Social
Montse Sanz, Fundació ECOM
Anna Albareda, Taula Tercer Sector Social
Núria Sau, Andròmines SCCL i ECAS
Juan Ávila, Ana Muñoz, Elba Mansilla, Mercè Esteban, La Ciutat Invisible SCCL
Eulàlia Mas, Federació Catalana de Voluntariat Social

Introducció

Es detecta una pluralitat d'actors participant i actuant en el sector productiu de l'atenció a les persones. A més hi ha una mirada diferenciada per diferents col·lectius i àmbits d'intervenció: lleure, atenció psico-social, residencial, inserció laboral, formació, etc. I pel què fa a col·lectius: infància, persones amb discapacitat, gent gran, persones amb problemàtica de salut mental, etc.

La societat civil organitzada hi participa també en la seva vessant com a voluntària i associativa, i també des de la dimensió d'entitats proveïdores de serveis d'atenció a les persones. El voluntariat és una part d'aquesta societat civil organitzada i hi ha una vessant que se'n va cap a l'entorn associatiu i un altre àmbit més vinculat al sector serveis que posa en evidència les necessitats existents en el mercat i desplega iniciatives socioeconòmiques sense afany de lucre per donar-hi resposta i es comparteix des del tercer sector que a mesura que augmenta el pressupost de les iniciatives del tercer sector de les iniciatives del tercer sector entren al mercat licitadores públiques del món empresarial mercantil.

En aquest sector de cures i atenció a les persones, dins de l'ecosistema de l'ESS hi ha iniciatives d'autoocupació com a cooperatives de treball o associacions més de caire sindicalista que ofereixen una perspectiva diferent - i complementària - a la del Tercer Sector o l'associacionisme; i que tot forma part de l'ecosistema de l'ESS. Hi ha diferents protagonistes que no es visibilitzen en el relat clàssic i que l'estratègia ha de tenir-les present i buscar-les de manera proactiva.

En alguns territoris, gràcies a les xarxes locals existents, s'estan generant espais de confluència en aquests diversos àmbits.

Es fa la reflexió que hi ha entitats del tercer sector que no es senten reconegudes com a ESS, i es planteja com treballar l'autoreconeixement entre les diverses iniciatives.

Objectius Sector de cures i atenció a les persones i l'ESS

OE1. Com podem incidir en el model productiu des de l'ESS?

Fita 1.1.: Generar cadenes productives incorporant l'ESS en els diferents àmbits de la cadena productiva (ex. estratègies)

Fita 1.2.: Fer créixer i construir el mercat social, creant sinergies

Desconeixement de diferents iniciatives comunitàries: pot haver-hi punts de trobada de generació mútua de sinergies que podem explorar?

Fita 1.3.: Incrementar el consum responsable i conscient en aquest àmbit

- Repte: Augmentar el nivell de consumidores vinculades a l'ESS

Fita 1.4.: Ampliar l'articulació

Fita 1.5.: Desenvolupar oportunitats d'activitat en sectors estratègics amb poca presència de l'ESS

Fita 1.6.: Polinitzar altres actors econòmics convencionals amb instruments i pràctiques de l'ESS

Fita 1.7.: Penetrar en estructures de l'economia convencional amb l'ESS

Com ens imaginem el sector d'aquí 20 anys?

Des de Suara es planteja el repte d'arribar a un objectiu del 5% del mercat de Barcelona, tot i que no disposem de dades actuals del PIB per poder abordar seriosament aquest debat.

Àmbits on es podria incidir:

- Servei d'Atenció Domiciliària: actualment molt representat per l'economia mercantil
- Atenció a la discapacitat
- Envel·liment: es preveu un creixement en l'àmbit dels serveis de l'atenció a la dependència i la salut mental
- Salut mental
- Serveis socio-sanitaris
- Drogodependències
- Col·lectius: es genera un debat perquè no són àmbits, sinó col·lectius considerats vulnerables. Des del cercle migracions de coòpolis es fa la reflexió que si volem que les persones migrades i racialitzades siguin representades tenim un repte per davant, l'abolició de la llei d'estrangeria, que actualment impossibilita la participació d'aquest col·lectiu en condicions de ple dret.
- Incorporació de les cures a les iniciatives d'ESS

El 98% dels serveis d'atenció a la discapacitat sorgeix de les pròpies persones, el tercer sector disposa de molta participació de voluntariat. En el moment en que es dignifiquen les condicions llavors apareixen les entitats mercantils clàssiques, abans al servei del SAD trobarem les cooperatives.

Es detecten necessitats/reptes en relació a com enfortir l'àmbit:

- Necessitat d'un creixement en xarxa a partir de processos d'autorganització de persones per augmentar el pes de les propostes d'iniciatives del sector.

- Necessitat de promoure un altre model de contractació pública, un model que eviti la mercantilització dels serveis públics i promogui els valors de l'ESS, aprofitant totes les oportunitats que ofereix la normativa en aquesta matèria.
- Trobar elements discriminadors d'elements no òptims des de l'ESS i també poder parlar de la responsabilitat pública de control i dotacions pressupostàries que permetin dignificar els professionals i les condicions d'aquelles pràctiques que ens interessa promocionar.
- Manca d'estructures suficients per a presentar-nos a la prestació de serveis públics, s'obren els lots, actualment hi han iniciatives que podem aprendre però aplicar-los en escala petita i necessitem una complicitat de l'administració per acompanyar les etapes en 10 anys vista.

Des de Cos Salut es fa la reflexió del perill d'emmirallar-se amb iniciatives grans, l'estratègia de la seducció de projectes amb coherència interna i potser altres sectors en puguin començar a mirar (exemple: teràpies naturals catalunya 2006-2006 pioneres. Ser petits però pensant en grans. Cal pensar en diferents estratègies).

Es fa la reflexió que la salut i les cures haurien de ser institucionalitzades en drets públics, si passa el contrari estarem en perpetuant un àmbit perifèric i no aconseguirem arribar a totes les famílies (exemple: Col·lectiu de metges es van organitzar i els hi van oferir al INSS a prestar serveis mèdics a certs territoris sense personal sanitari des del 2011, amb pediatria, ginecologia i llevadores llicitació Cooperativa pediàtrica els Pirineus).

Objectius Sector ESS

Previ objectiu PIB economia:

Idea de treballar en dos objectius:

OE1.Tenir més presència en la prestació de serveis d'atenció a les persones públics per part d'iniciatives d'ESS.

OE2:Generar més iniciatives d'ESS on el sistema mercantil no és eficient en donar resposta a determinats reptes.

Augmentar i generar alteritat per incorporar altres iniciatives d'ESS, passar molt per voluntat política.

Pensar en models complementaris, amb l'objectiu transversar al màxim els principis inspiradors d'ESS. EX. prestar serveis de cura digna com és el cas de l'Associació de Més que cures, generació de prescripció social més enllà del registre RESES o bé incorporar-se a la borsa de Barcelona cuida per la prescripció social per una cura digna al Pla Comunitari de Sagrada Família i el CAP Roger de Llúria i la seves recomanacions.

Vincular totes les activitats que hi treballen per millorar la salut de les persones en sentit ampli amb el territori en concret barri, Districte i generar espais de trobada.

Fita 1.1. Incidir en el model productiu de la ciutat mitjançant l'impuls i el treball de l'ESS en els sectors estratègics.

Com podem incidir en l'ESS en el sector productiu?

-Generar espais d'intercanvi d'experiències per desplegar a barris, Districte i ciutat. Barcelona Cuida té un mapa de recursos de la ciutat on podem afegir-ne i ens podria servir.

Moltes entitats del tercer sector estan vinculades per l'àmbit d'actuació més que pel territori, aquelles que tenen el servei molt vinculat al territori sí que tenen arrelament territorial.

-Punt de referència de trobada i coneixement entre Barcelona Cuida i entitats d'ESS: Importància de vincular a l'estratègia de Barcelona Cuida i el creixement de l'ESS, reforçar aquesta línia i identificar l'aportació de valor a la feina de cura.

Actualment es detecta la necessitat de treballar l'estratègia de manera combinada entre salut i envelliment, mapa d'actius i actualització pública, doncs es detecta manca informació actualitzada d'allò cooperatiu i comunitari.

-Vincular xarxa de plans comunitaris amb les trobades d'entitats d'ESS i Barcelona Cuida.

Concretar objectius:

-Desenvolupar serveis on no n'hi han: salut, serveis a la dependència i gestió residencial.

-Valorar el servei cohousing senior com a projecte on poder treballar el sector cures de manera transversal.

-Explorar les possibilitats del model d'EBAs per avançar cap a una gestió dels CAPs més propera a cooperatives, atenent a les possibles dificultats relacionades amb la propietat i participació del personal mèdic.

Salut

Atenció a la dependència

Envelliment

Salut mental

Ser proactives en buscar iniciatives d'autocura

-Fita 1.2 Augmentar l'ocupació de qualitat de l'ESS en els sectors estratègics. Com podem incrementar l'ocupació de qualitat:

- En les candidatures de prestació de serveis (**en la contractació pública**)

- Tenir en compte les oportunitats de la normativa actual de contractació pública per promoure l'accés a empreses d'ESS. Per exemple, caldria promoure l'aplicació de la disposició addicional 48a de la Llei de Contractes del Sector Públic (9/2017) que permet una reserva especial per empreses d'economia social en la contractació de serveis socials, culturals i de salut (especificats en la mateixa llei en base a determinats codis CPV)

-Exigir el compliment com a mínim del Conveni col·lectiu d'aplicació (tot i que la normativa ho exigeix, cal anar fent un seguiment).

-Afavorir la corresponsabilitat de les necessitats de cura de les treballadores en la valoració d'iniciatives.

També tenir en compte el cicle de la vida que condiciona aquestes feines.

-Treballar per consolidar models organitzatius i sostenibilitat de projectes, cercar la cura també en la dimensió organitzativa dels projectes.

-Afavorir processos de regularització de les persones migrades a través de programes municipals.

-Afavorir el consum responsable de serveis de cures per la seva dignificació, tant de les treballadores com de les receptores de cures.

-Apostar per models de tecnologia que afavoreixin la reducció costos.

-Establir forquilles salarials com per exemple 1:3. Balanç Social XES o també Coop57. (les dades de l'Anuari d'ocupació diuen que en xifres mitjanes globals, al TSS estem el 1:3 i que si s'analitza per volum pressupostari, en organitzacions que gestionen més de 10 M d'euros la rati augmenta fins l'1-5).

-Fita 1.3. Generar cadenes productives incorporant l'ESS en els diferents nivells de la cadena i els valors de l'ESS en relació entre la cadena.

Com podem generar cadenes productives d'ESS: Ex. estratègies

- Clàusula de subcontractació d'ESS fins a un 35%: actualment s'han presentat unes 200 subcontractacions però no sabem com han anat. Analitzar com funciona i treballar-hi per augmentar-ho aquesta volum.

-Idea de fer procés per valorar petits lots, necessitat d'identificar iniciatives d'ESS per part del propi sector per poder fer pressió posteriorment per a posar en pràctica altres models de licitació.

-Models alternatius de compra pública per part de l'Administració (ex. Flandes. Laboratoris de compra pública responsables)

-La compra pública reservada per centres especials de treball d'iniciativa social i empreses d'inserció ja existeix, tot i que es podria incrementar l'objectiu de reserva per part de les administracions públiques.

- Fomentar la intercooperació de cooperatives de treball i consum amb empreses del tercer sector, empreses de segon nivell amb primer nivell.

-Incorporar altres serveis com: missatgeria, telefonia, lligar-ho amb temes d'inserció i manteniment, comunicació, consum responsable. Compres de serveis d'altres empreses d'ESS.

La estratègia ens ha d'ajudar a construir alternatives més a futur com és el cas de tèxtil, que es un grup nou, etc.

-Cadenes productives solidàries: no reproduir la cadena global de cures:

- Aplicar la mirada transversal de les cures en la resta de sectors productius (col·lectivitzacions de les necessitats de cures de les treballadores en cooperatives de treball, cooperatives de consumidores, etc...).

- Ser proactives en oferir serveis per ajudar a la no perpetuació de rols de gènere i interseccional de les cures amb diferents activitats apodera ex. Pla comunitari Sagrada FAMília com TAllers específics d'homes, formacions per a futurs pares pels primer anys de criança o malaltia, tallers d'autocura, etc...

-Apoderament sobre la Salut.

Fer palanca Eix Transversal Economia Feminista, Antiracista, etc.

-Fita 1.4. Fer créixer el mercat social, prioritàriament, entre les entitats i persones de l'ESS, i en segon terme en grups socials aliens a l'ESS:

Fer créixer i construcció de mercat social: desconeixement de diferents iniciatives comunitàries, pot haver-hi punts de trobada de generació mútua de sinergies que podem explorar?

**-Fita 1.5 Incrementar el consum conscient en els sectors estratègics.
Incrementar el consum responsable.**

- Acompanyament de les lluites de les companyes treballadores de la llar, acompanyar processos de reivindicació de drets per definir un camí conjunt. Taula de treballadores de la llar i de la cura

- Taula de la llar justa: acompanyament de persones treballadores de la llar i cures, recullen demandes de receptores de cures

-Fita 1.6 Ampliar l'articulació de l'ESS per sectors d'activitat.

-Fita 1.7 Desenvolupar oportunitats d'activitat amb poca presència de l'ESS.

-Idea d'intercooperar entre iniciatives més petites.

-Suara s'ha presentat conjuntament amb algunes cooperatives, com estratègia de ciutat interpel·la a les entitats de tercer nivell per poder oferir aquests serveis.

-Fita 1.8 Polinitzar altres actors econòmics convencionals amb instruments i pràctiques de l'ESS.

-Fita 1.9 Penetrar en estructures (fires, entitats...) de l'economia convencional amb l'ESS.

-Fira de contractació pública: obrir una línia de treball per promoure iniciatives d'ESS.

-Start ups i aplicatius informàtics: necessitats.

Taules amb visió d'ESS:

- Presència al sector de l'educació -àmbit universitari.
- Aportar una estratègia definida al Consell Econòmic i Social de Barcelona i als consells de ciutat
- Representació al sector de les finances ètiques.

Com seguir treballant?

L'Estratègia no recollirà l'estratègia de cada sector amb aquest nivell de detall, i han sortit qüestions que poden articular un pla de treball concret en l'àmbit del sector de cures, Ester Vidal fa proposta de possible grup motor o que una de les accions de l'estratègia sigui treballar un pla sectorial

Es fa valoració de la possibilitat de complementarietat de les aportacions que s'han recollit. Ajudaria a reconèixer-nos i conèixer-nos seguir amb un potencial grup motor.

Ester Vidal: "Probablement l'Estratègia pot acabar prenent la forma d'un acord de ciutat per l'ESS i que tingui la seva pròpia governança, amb un grup motor que l'empenyi i que vetlla perquè avanci amb grups motor que treballin en línies de treball sectorials concretes".

Espai físic de referència i punts de trobada: Espai BCN cuida i/o un espai de ciutat que estigui treballant en aquesta línia